

Recent a avut loc o ședință la Comitetul pentru Cultură și Artă al Municipiului București, cu care ocazie au fost dezbătute problemele ale teatrelor Capitalei. Articolul de față reflectă principalele subiecte abordate.

Teatrele bucureștene la jumătatea stagiunii

Sfârșitul anului calendaristic reprezintă doar trecerea primei părți a stagiunii teatrale. La intervale de timp a devenit utilă cercetarea bilanțurilor artistice, măsura în care teatrele au servit cu mijloacele lor specifice viața spirituală a cetățenilor Capitalei.

Ne propunem să desprindem din confruntările pe care teatrele Municipiului (deci din aceste însemnări va lipsi activitatea primei noastre scene — Teatrul Național, ca și cea a Teatrului „Ion Vasilescu”, pendinte de județul Ilfov) le fac periodic, o serie de date și de fapte menite nu numai unei simple în-crustări pe răboj sau destinate doar coloanelor statistice, ci privirii înainte mergătoare, slujirii întregii activități teatrale prin concluziile detașate și jaloanele perspectivei.

Stagiunea a debutat sub semnul hotărît al dramaturgiei originale. Toate teatrele și-au ridicat cortina (și e important de subliniat că evenimentul a avut loc în același răstimp de o săptămână), cu piese românești, ceea ce dincolo de reînnoirea unei autentice tradiții de teatru românesc, exprimă și atitudinea teatrelor față de dramaturgia națională. Aceasta a conferit „primului gong” un anume caracter festiv, pe care l-am dori devenit și el tradițional, cu un ceremonial special care să ateste artei scenice fireasca prețuire de care se bucură.

Cu toate că în acest cadru nu toate teatrele și-au primit spectatorii cu piese originale noi, apelându-se și la reluări (Teatrul „Bulandra” sau Teatrul „Ion Creangă”). De asemenea, bucuria înscenării chiar a unor noi

premiere nu a putut face uitat faptul că unele dintre ele erau promisiuni mai vechi, „datorii” din stagiunea trecută.

Pe afișe au fost prezenți autori români din toate generațiile, începînd cu Mircea Ștefănescu, continuînd cu Teodor Mazilu, Iosif Naghiu, Gh. Panco, Anca Bursan și terminînd cu un debutant ca Mircea Badu Iacoban. Se poate, de asemenea, constata diversificarea de teme, genuri și stiluri abordate, de la dezbaterea de idei, la piesa clasică, vodevil și (noua formulă atît de răspîdită și populară) musicalul în ipostaza Alcor și Mona. E limpede că mai mult decît în alte stagiuni a existat preocuparea ca în repertoriu să fie cuprinse piesele cele mai apropiate de specificul fiecărui teatru, de unitatea sa stilistică (Teatrele „Bulandra”, Giulești). Acesta e doar un început, pentru că ziua în care vom recunoaște un teatru după opțiunile sale de repertoriu sau modalitatea precisă de cristalizare a spectacolului se pare că nu e tocmai apropiată. În ultima vreme s-a vorbit mult, și pe bună dreptate, de rîmicitate, arma principală cu care teatrele pot face față „concretenței” mass-mediei — și în primul rînd televiziunii. Așa cum în circuitul biologic ritmul respirator dă indicații asupra procesului de viabilitate, în teatre ritmul de realizare al spectacolelor e definitoriu. În acest plan teatrele bucureștene au înregistrat un real progres. În cele 90 de zile ale primei părți a stagiunii în curs au avut loc 22 premiere. Spectatorul bucureștean a fost invitat deci, în medie, la o premieră la patru zile,

în cadrul unui flux teatral aproape neîntrerupt.

Preponderența piesei românești e definită și în cifrele care arată categoric că ea a fost în proporție de 65% (54 la sută anul trecut la aceeași dată, 45 la sută acum doi ani): adică 14 titluri din 22 jucate, fapt caracteristic pentru preocuparea sporită a teatrului bucureștean de a promova literatura noastră teatrală, de a o pune în valoare.

Un capitol al cărui a s-a acordat o mare atenție, în această perioadă, a fost cel al vacanței. Dincolo de spectacolele, mult sporite ca număr, ale teatrelor pentru copii „Țândărică” și „Ion Creangă”, toate celelalte teatre au organizat matinee speciale cu prețuri reduse (o inițiativă a cărei permanentizare ar fi deosebit de utilă), cu cele mai valoroase reprezentări și în primul rînd cu piesele originale, însoțite de întâlniri cu grupuri de creatori.

Chiar o sumară analiză a acestei perioade teatrale pe lângă bunele ei rezultate cantitative și calitative, arată și o serie de neajunsuri dintre care unele continuă încă din stagiunea trecută. S-a semnalat pe bună dreptate durata unor repetiții care — din motive mai mult sau mai puțin obiective — s-au întins de-a lungul a luni de zile.

Ritmicitatea premierelor de care vorbeam la început a fost în bună măsură determinată și de folosirea mult mai judicioasă a forțelor interne din teatre. S-a făcut apel la mai puțini colaboratori externi și numai în cazuri extreme, punindu-se în valoare cu mai mult curaj actorii (chiar cei mai puțin cunoscuți) din colectivele respective. Scăderea colaborărilor interteatre a fost în favoarea unității artistice a colectivelor, cu perspectiva acelor „echipe stabile” atât de mult visată.

Începutul stagiunii a stat sub semnul căutării celor mai izbutite forme de participare a tuturor teatrelor, cu lucrări dramatice convertite în spectacole de o viabilă ținută artistică, la sărbătorirea aniversării Partidului Comunist Român.

Grija pentru calitatea spectacolului a fost anul acesta sporită și datorită faptului că legătura cu publicul, necesitatea de a avea săli pline a devenit o problemă vitală a tuturor teatrelor. Spectacolele trăiesc evident prin relația cu publicul, cu spectatorii; dar, mijloacele de popularizare sînt încă slabe: prea puține teatre folosesc cu inventivitate, mijloacele de reclamă și publicitate. S-a făcut prea puțin prin acțiunea de sondaj și anchetă printre spectatori, mijloc de cunoaștere a preferințelor și orientare pentru viitorul repertoriu.

Tochmai de aceea, e interesant de cunoscut unele date statistice referitoare la trecuta stagiune, elocvente prin semnificația lor.

Iată de pildă piesele românești și străine cu cel mai maro număr de spectacole și spectatori în 1970:

TEATRUL GIULEȘTI — cele mai multe spectacole: Comedie cu olteni (82) și Nunta lui Figaro (40), cele mai puține: Plimbări cu urmări de Paul Everac (7).

TEATRUL DE COMEDIE — cele mai multe spectacole: Nicnic (52), Mandragora (108) și Disparația lui Galy Gay (70).

TEATRUL „NOTTARA” — cele mai multe spectacole: La ciorba de potroace (77) și Bărbați fără neveste (105).

TEATRUL „BULANDRA” (sala „Filimon Sirbu”) — cele mai multe spectacole: Transplantarea inimii necunoscute (64) și Puricele în ureche (124).

TEATRUL MIC — cele mai multe spectacole: Primarul lunii și iubita sa (95) și Prețul (55).

TEATRUL „ION CREANGĂ” — cele mai multe spectacole: Roata morii (55), Comoara din insula piratilor (37).

Pe parcurs, la unele spectacole s-a renunțat: O lună la țară și Adela la Teatrul „Nottara”, Comedia zorilor la Giulești, Comedia întrebărilor la Teatrul de Comedie, De dragoste, de viață, de moarte la Teatrul Mic.

Iată cum se reflectă planul de spectatori în indicele de folosire a sălii în stagiunea 1969/70 la cîteva teatre: Teatrul de Comedie 81% (planificat 85%), „Bulandra” 77% (85%), Giulești 63% (85%), Mic 66% (90%), „Nottara” 70% (85%), „Creangă” 70% (85%).

Majoritatea teatrelor bucureștene și-au realizat planul general de încasări încă din luna noiembrie 1970, fapt semnificativ.

Datele statistice indică preferința publicului spre comedie, spre spectacolele servite de actori cu o mare personalitate, „vedete” ale scenei, spre divertisment și — într-o tot mai mare măsură — spre piesa românească.

În anii 1969/70 la piesele românești au fost prezenți 1.169.000 spectatori, față de un total de 2.800.000 spectatori, ceea ce e îmbucurător.

Teatrele și-au formulat opțiunile pentru a doua parte a stagiunii. La Teatrul „Bulandra“ se află în pregătire două noi piese românești : Pentru oameni fără nume de Radu Bădilă (spectacol dedicat aniversării P.C.R.) și un spectacol coupé de Marin Sorescu. Valoroase sînt titlurile alese din dramaturgia clasică: Revizorul, Don Juan, Play Strindberg (prelucrarea lui Dürrenmatt după Dansul morții). Din literatura contemporană se va realiza Așteptîndu-l pe Godot și o piesă de un autor austriac, mai puțin cunoscut, Odon Horvath : Povestiri din pădurea vieneză, o frescă socială a anilor 1930. Pentru stagiunea estivală a fost aleasă piesa lui Al. Dumas — Domnișoara de Belle Isle.

Teatrul Mic pregătește : un spectacol Shakespeare cu piesa mai puțin jucată Zadarnicile chinuri ale dragostei, o comedie facilă, ce se speră a fi un succes, Cum se jefuiește o bancă de S. Fayad, apoi Unchiul Vanea, Antigona. În stagiunea de vară se va juca Asta-i ciudat !... de M. R. Paraschivescu.

Teatrul „Nottara“ a realizat recent Și eu am fost în Arcadia de Horia Lovinescu și are pe șantier Schimbul de Claudel, Cadrilul, musical de Eugen Mirea, după Oscar Wilde, Mere pentru Eva, o nouă scenarizare de Arout, după Cehov. Horia Lovinescu a dedicat aniversării partidului Omul care..., piesă inspirată din activitatea dedicată apărării cuceririlor revoluționare.

Teatrul Giulești se adresează marelui public cu comedia Freddy de Robert Thomas. Odată cu pregătirea piesei Măsură pentru măsură, colectivul dedică aniversării partidului spectacolul cu piesa Epoleții invizibili de Th. Mănescu și Silvia Andreescu. Pentru stagiunea estivală a fost prevăzut spectacolul Mitică Popescu de Camil Petrescu.

Teatrul de Comedie a anunțat o antologie a umorului românesc interbelic și piesa Examele de bacalaureat de Dumitru Solomon și Visul de Strindberg.

Teatrul „Ion Creangă“ prevede pentru copii Pinocchio, dramatizare de Lavagna, și dramatizarea lui Ion Luca — Școala din Humulești, iar pentru adulți comedia Aterizare forțată de M. Gyarfás. Pentru aniversarea P.C.R. se va realiza un ciclu de recitaluri.

Teatrul „Tăndărică“ are pe șantier Peter Pann, dramatizare de Gellu Naum, Aligru și Ninigra de Nina Cassian și un nou Nocturn 9^{1/2}. În cinstea aniversării P.C.R., se va relua un spectacol de versuri și cîntece revoluționare.

Teatrul Evreiesc are în perspectivă Oameni care tac de Al. Voitin (pentru aniversarea P.C.R.), Sabetai Ţvi de Sloves și un musical după romanul lui I. Peltz, Foc în Hațul cu tei.

Teatrul „C. Tănase“ are în proiect două noi spectacole : o comedie muzicală și dramatizarea muzicală a romanului Groapa de Eugen Barbu. În cinstea aniversării partidului va avea loc un concert în care sînt cuprinse

cele mai bune melodii de muzică ușoară românească din ultimii 25 de ani.

În partea a doua a stagiunii Teatrul de Operetă va pune în scenă Contele de Luxemburg de Lehar și comedia muzicală Se mărită fetele de Angel și George Grigoriu.

O privire chiar sumară asupra acestor proiecte, lasă să se întrevadă omogenitatea și echilibrul titlurilor, grija pentru a se acoperi diverse compartimente tematice. Sînt prezente mari opere ale literaturii universale, care vor constitui tot atîtea spectacole destinate tineretului, dar se poate descifra și intenția atragerii prin spectacol a unui public cît mai numeros, — fără a se face concesii vulgarității și prostului gust.

Piesa românească este din nou bine abordată, mai ales în spectacolele închinare, ca un firesc omagiu, partidului.

Nu putem însă să nu remarcăm insuficiența prezența a dramaturgiei clasice românești. Partea a doua a stagiunii presupune sarcini complexe sporite din partea tuturor compartimentelor fiecărui teatru. Se așteaptă de la teatre respectarea integrală, fără inutile amînări, a planului de premiere.

Exigența cea mai ascuțită, în această perioadă, va putea asigura o adevărată participare creatoare a teatrelor bucureștene la Concursul național de creație și interpretare teatrală și, apoi, la Decada dramaturgiei originale, din luna aprilie. În Capitală, Comitetul pentru Cultură și Artă al Municipiului București a inițiat, și teatrele și-au însușit propunerea : „Săptămîna dramaturgiei românești“ (care va precede zilele concursului) menită să fie o adevărată „paradă“ a celor mai bune spectacole bucureștene.

Partea a doua a stagiunii prevede și alte sarcini teatrului : pregătirea stagiunii estivale, reprezentații în cartiere, turnee, unele deplasări în străinătate.

Pentru prima dată, teatrele își alcătuiesc acum, nu numai repertoriul viitoarei stagiuni, ci și repertoriul următorilor ani, fapt ce implică o planificare creatoare ce se înscrie în efortul întregului popor. Perspectiva clară a viitorului este în folosul unității, personalității colectivelor și, implicit, al profilului teatrului.

Se cere deci un efort deosebit din partea fiecărui colectiv, în primul rînd, pentru a se cinsti sărbătoarea unei jumătăți de veac a partidului nostru.

Din analiza muncii depuse de teatrele din Capitală, în ședința Comitetului pentru Cultură și Artă al Municipiului București s-au degajat problemele cele mai importante ale perioadei următoare de activitate artistică ; în primul rînd, însă, a fost limpede faptul că, fiecare teatru, alături de întregul popor, va aduce prin succesele sale, prinosul de recunoștință partidului îndrumător și călăuzitor.

„t“